

Systemförståelse viktigt för ledning av vården

För att på ett bättre sätt kunna möta morgondagens utmaningar i hälso- och sjukvården behöver chefer och ledare ökad kompetens inom systemutveckling, förändringsledning och personcentrering. Ledarskapsutvecklingen i landsting och kommuner behöver även bli mer kunskapsbaserad, och det finns behov av att göra det mer attraktivt att vara chef och ledare inom hälso- och sjukvården. Det konstaterar myndigheten för vård- och omsorgsanalys i en nyligen publicerad rapport.

Hälso- och sjukvård bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet. Många frågar sig varför inte sådana krav ställs när det gäller administrativa ledningsbeslut. I myndigheten för vård- och omsorgsanalys rapport *Åt samma håll – Nationella insatser för stärkt ledarskap i hälso- och sjukvården* belyser man frågan och lämnar ett antal åtgärdsförslag till regering och huvudmän för bättre ledarskap.

Till att börja med konstateras att systemförståelse hos chefer och medarbetare är en förutsättning för att kunna driva och utveckla hälso- och sjukvård. Det finns även ett behov av nationella kunskapsunderlag och kunskapsstöd för chefer. Sådana kunskapsstöd bör enligt rapporten bygga på forskning, och kunskaperna ska utgå från verksamheternas behov.

I rapporten identifieras tre mål för nationella insatser för att stärka ledarskapet:

- Ökad kapacitet för systemutveckling, förändringsledning och personcentrering
- En mer kunskapsbaserad ledarskapsutveckling
- Ökad attraktivitet för ledarskap

Man konstaterar att chefer och ledare behöver reflektera över kulturmönster och attityder tillsammans med sina medarbetare. Det krävs också att hälso- och sjukvården blir mer personcentrerad och bättre på att tillvarata patienterfarenheter.

Kunskaper från forskningen om ledarskap, ledning och styrning bör användas i ledarskapsutvecklingen av chefer och ledare på liknande sätt som resultaten från medicinsk forskning används i utvecklingen av vård och behandling.

Enligt rapporten är det viktigt att belysa kopplingen mellan ledarskap och vårdens resultat, inte minst avseende medicinska utfall och patientupplevelser. Slutligen vill utredningen att man i

grundutbildningar inom vårdprofessionerna inkluderar ledarskapsämnen, vilket man bedömer kunna bidra till att chefskap och ledarskap i högre utsträckning blir intressanta karriärvägar.

Vårdanalys ger regeringen och huvudmännen ett antal rekommendationer.

Enligt rapporten bör regeringen:

- öka förekomsten av ledarskap, systemförståelse och förbättringsarbete i **grundutbildningarna** för vårdens professioner.
- ge i uppdrag till lämpliga myndigheter att ta fram **kunskapssammanställningar utifrån befintlig forskning om ledarskap** och ledning och styrning i hälso- och sjukvården.
- i samverkan med huvudmännen ta initiativ till en **funktion för erfarenhetsutbyte**, nätverk och kunskapsstöd för en mer kunskapsbaserad ledarskapsutveckling.
- ge en statlig forskningsfinansiering i uppdrag att fördela medel för **praktiknära forskning**.

Huvudmännen bör:

- bedriva ett systematiskt arbete för att se över och skapa **bättre förutsättningar** för chefer.
- inkludera systemförståelse, förbättringsarbete och personcentrering i landstingens och kommunernas ledarskapsutbildning och fortbildning.
- utveckla uppföljningen av hälso- och sjukvården ur ett patient- och brukarperspektiv.
- se över möjligheten att skapa **gemensamma utbildningar** för chefer och ledare inom landsting och kommuner för systemledarskap och förändringsledning.
- finansiera och skapa förutsättningar för praktiknära **forskning**, samarbeta med lärosäten och ta del av forskning i ledarskapsutvecklingsarbetet.

Text:
Gösta Eliasson
Specialist i
allmänmedicin
i Falkenberg

Hela rapporten finns att läsa på [Vårdanalys hemsida](#).